

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 2023

399/2023

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 1 §, 2 §:n 1 ja 9 kohta, 3 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale sekä 5 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 1, 2 ja 4–6 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentin 5 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 ja 12 §, 14 §:n 3 momentti, 15 §, 18 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti ja 28 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1, 7 ja 11 § sekä 28 §:n 2 momentti laissa 937/2012, 2 §:n 1 ja 9 kohta, 5 §:n 1 ja 4–6 momentti, 8 §:n 3 ja 4 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 12 ja 15 § laissa 591/2022, 3 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 8 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 §:n 3 momentti ja 28 §:n 3 momentti laissa 1384/2021, 3 §:n 5 momentti laissa 1372/2014, 4 §:n 3 momentti laissa 1222/2014, 5 §:n 2 momentti laissa 314/2010, 14 §:n 3 momentti laissa 1453/2016 ja 18 §:n 1 momentti laissa 1025/2022, sekä

lisätään 25 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 591/2022, uusi 2 momentti, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työvoimaviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *aktivointisuunnitelmalla* pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi laadittavaa suunnitelmaa, jonka työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue laativat yhdessä henkilön kanssa;

9) *valtion korvauksella* hyvinvointialueelle maksettavaa kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamista;

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen työttömyyspäiväraha-ajan työttömyyspäivärahaa; taikka

3) jolle on järjestetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työnhakukeskustelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuaan toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

— — — — —
Tätä lakia sovelletaan kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen sellaiselle 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle henkilölle, joka on ohjattu työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023) tarkoitettulla tavalla monialaisen tuen yhteistoimintamalliin ja jonka kanssa laaditaan mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu monialainen työllistymissuunnitelma. Monialainen työllistymissuunnitelma korvaa tässä laissa tarkoitettua aktivointisuunnitelmaa.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

— — — — —
Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään aktivointisuunnitelman laatimisesta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), sosiaalihuoltolaissa (710/1982) sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetään.

5 §

Aktivointisuunnitelman laatiminen

Työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue ovat velvolliset laatimaan aktivointisuunnitelman yhteistyössä 3 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden kanssa. Aktivointisuunnitelma on uudistettava siihen saakka, kun henkilö täyttää työttömyysturvalain 5 luvun 3 tai 7 §:ssä tarkoitettua työssäoloehdosta.

Työvoimaviranomainen on velvollinen viipymättä saatuaan asiasta tiedon Kansaneläkelaitokselta aloittamaan toimenpiteet aktivointisuunnitelman laatimiseksi henkilölle, joka täyttää 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan tai 2 momentin 1 tai 2 kohdan edellytykset.

— — — — —
Työvoimaviranomaisen tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että henkilön kanssa on tehty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:n mukainen työllistymissuunnitelma. Hyvinvointialueen tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että työvoimaviranomainen on tehnyt henkilön kanssa työvoimapalveluiden jär-

jestämisestä annetun lain 38 §:n mukaisen työllistymissuunnitelman tai että työvoimaviranomainen on varannut edellä 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle henkilölle tilaisuuden työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun työnhakukeskusteluun. Jos työllistymissuunnitelmaa ei ole voitu tehdä tai tilaisuutta työnhakukeskusteluun varata sen johdosta, ettei henkilön työnhaku ole ollut voimassa, hyvinvointialueen tulee ryhtyä toimenpiteisiin aktivointisuunnitelman laatimiseksi.

Aktivointisuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan hyvinvointialueen, työvoimaviranomaisen ja henkilön kesken. Asiakkaalla on mahdollisuus käyttää apunaan tukihenkilöä aktivointisuunnitelman laadinnassa ja uudistamisessa.

Työvoimaviranomainen tai hyvinvointialue tekee päätöksen siitä, onko suunnitelma katsottava keskeytyneeksi. Suunnitelma voidaan katsoa keskeytyneeksi kuukauden kuluttua siitä, kun henkilö on työllistynyt työhön tai yritystoimintaan taikka aloittanut ammatin tai tutkintoon johtavat päätoimiset opinnot. Ennen keskeytyspäätöksen tekemistä työvoimaviranomaisen tai hyvinvointialueen on kuultava henkilöä.

7 §

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuva työvoimaviranomainen

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuu se työvoimaviranomainen, jonka toimialueella henkilön kotikunta on, tai se työvoimaviranomainen, jonka asiakkaana henkilö on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 17 §:n perusteella.

8 §

Aktivointisuunnitelman sisältö

Aktivointisuunnitelmaan merkitään:

5) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun 5 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, ellei mainitun lain 48 §:stä johdu muuta.

Jos työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja henkilö yhdessä arvioivat, että henkilö ei työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön, aktivointisuunnitelmaan tulee sisältyä kuntouttava työtoiminta tai erityislakien mukaisesti sellaisia sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja, jotka parantavat henkilön työ- ja toimintakykyä.

Aktivointisuunnitelman allekirjoittavat työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja henkilö.

9 §

Kuntouttava työtoiminta aktivointisuunnitelmassa ja monialaisessa työllistymissuunnitelmassa

Ennen suunnitelman allekirjoittamista on työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen informoitava henkilöä kuntouttavaan työtoimintaan osallistumisen perusteella maksettavista etuuksista ja korvauksista.

Aktivointisuunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa. Työvoimaviranomaisen on huolehdittava aktivointisuunnitelman tarkistamisesta kuitenkin vähintään kolmen kuukauden välein.

10 §

Velvollisuus osallistua aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavaan työtoimintaan

Henkilöllä, joka täyttää 3 §:ssä säädetyt edellytykset, on velvollisuus osallistua aktivointisuunnitelman laatimiseen yhdessä työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen kanssa.

— — — — —

11 §

Aktivointisuunnitelman oikeusvaikutukset

Henkilöllä on oikeus aktivointisuunnitelmaan sisältyviin sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluihin ja toimenpiteisiin sen mukaisesti kuin niitä koskevissa laeissa on erikseen säädetty. Oikeudesta julkisiin työvoimapalveluihin säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa.

12 §

Oikeus salassa pidettäviin tietoihin ja aktivointisuunnitelman tallentaminen

Aktivointisuunnitelman laatimiseen 5 §:n 1 momentin mukaisesti osallistuvilla henkilöillä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen aktivointisuunnitelman laatimiseksi henkilöä koskevat välttämättömät tiedot. Aktivointisuunnitelma talletetaan hyvinvointialueen sosiaalihuollon henkilörekisteriin ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:ssä tarkoitettuun työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon.

14 §

Kuntouttavan työtoiminnan rajoitukset

— — — — —

Kuntouttava työtoiminta on järjestettävä henkilön työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetulla työssäkäyntialueella. Henkilön suostumuksella kuntouttava työtoiminta voidaan järjestää myös työssäkäyntialueen ulkopuolella.

15 §

Kuntouttava työtoiminta eräissä tapauksissa

Työmarkkinatukeen oikeutetulle tai työttömyydestä johtuen toimeentulotukea pääasiallisena tulonaan saavalle tai työttömyyspäivärahaa saavalle henkilölle voidaan hänen pyynnöstään järjestää kuntouttavaa työtoimintaa ennen 3 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä määräaikoja, jos hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen varattuaan henkilölle tilaisuuden tulla kuulluksi arvioivat kuntouttavan työtoiminnan parhaiten tukevan henkilön elämänhallintaa ja työllistymisedellytyksiä. Ennen toiminnan järjestämistä on laadittava kuntouttavaa työtoimintaa koskeva aktivointisuunnitelma siten kuin 3 luvussa säädetään tai monialainen työllistymissuunnitelma siten kuin työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa säädetään. Henkilön on esitettävä kuntouttavaa työtoimintaa koskeva pyyntö työvoimaviranomaiselle tai hyvinvointialueelle.

18 §

Toimintaraha ja matkakorvaus

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalle maksetaan työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain 104 §:n 1 momentissa tarkoitetun kulukorvauksen suuruisen toimintaraha osallistumispäivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kulukorvausta.

25 §

Rahoitus

Edellä 24 §:ssä tarkoitettu valtion korvaus maksetaan sosiaali- ja terveystieteiden määrärahoista.

27 §

Kansaneläkelaitoksen tietojenantovelvollisuus

Kansaneläkelaitos toimittaa työvoimaviranomaiselle tiedot henkilöistä, jotka työmarkkinatuen ja työttömyyspäivärahan maksupäivien osalta täyttävät 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdissa tai 2 momentin 1 tai 2 kohdissa säädetty edellytykset aktivointisuunnitelman tekemiselle. Tiedot tulee toimittaa mainittujen edellytysten täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä.

28 §

Muutoksenhaku

Edellä 24 §:ssä tarkoitettuun valtion korvausta koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Aktivointisuunnitelmaan sisällytettävään työnhakuvelvollisuuteen sovelletaan, mitä työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain 147 §:ssä säädetään kiellosta hakea oikaisua ja valittaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Helsingissä 23.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Työministeri Tuula Haatainen